

శ్రీరస్తు.

శుక్తిరత్నదీపము.

మేయావభాసము: పృథమఃపరిచ్ఛేదము.

శిష్టా నృసింహశాస్త్రిగారిచే

రచియింపఁబడి

53
1912

కృష్ణా స్వదేశి మద్రాసురసాలయందు

ముద్రింపఁబడి

ప్రకటింపఁబడియె.

మచిలీసట్టణము.

1912.

శ్రుతిరత్నదీపః

శ్లో॥ జ్యోతిర్వాండే యద్యద్యుగ్మకలితి జటాబద్ధలేలిహ నేంద్రం ।
తదోబ్ధగాఽబ్ధ నిద్రావరణయః చతురచాపి అక్ష్మసనాఽపి ।
వాణీవిశ్రాంతియో గాత్రవహిరకలలాటశలం విశ్వసృష్ట్య ।
స్నిహితధ్యాం మంతస్సుధిమల సుఖావహనవిద్యవృత్తమ్ ॥ ౧

శ్లో॥ నిత్యంశ్రుతిం సంఘాత్మికున సంగతాన్వృత సాం గతంబం ।
లోకానా మాత్మబోధ శ్రమనమద్భిమం వీక్ష్య శాంత్యాచరంబం ।
తక్షణస్మైమిదేతా న్విమతశచగణాన్దూరముతాన్యాయైః ।
సంవిత్త్వైంద్రజిత్వం దగ్ధిభిరగుణం శంక రిచార్య హుదే ॥ ౨

శ్లో॥ శ్రీసీతాం మపాప ద్వితయాగు సఖ్యైర్ధృదు కాన్త్రయదహం ।
ధ్వాంతం నిష్కాతమాన్త్రమల కుజాశ్చిద్యతేషాన్సంహా ।
సంయం గంభీరభాగ్నాన్మిత్రాహ మహాభీష్ట మర్థం చిత్వా ।
స్వాంతిశ్శాంత్యైః పక్షిస్త్వలంభవణా మూర్త్యయే రత్నదీపం ॥ ౩

శ్లో॥ నవ్యాహతో విమతియక్తి భుక్తప్రకాండే !
రంతశ్శిశుస్య తిమిరస్య నిష్కృష్టేతుః ।
అద్వైతిస్థానిహితో యవిష్టాక్షిర్న స్మృతిః ।
ద్వైతిత్వోచః కర్తృ శ్రుతిరత్నదీపః ॥ ౪

శ్లో॥ అష్టాంగం కంచీకం ఋహిషీ వియదాద్యాశయం వస్తుస్యం
 హృద్యానానికర్ష్యం యః పఠేత్తతః తీర్థశం లబ్ధవేత్ ।

[illegible]

శ్లో॥ సాంఖ్యైర్జూలపూర్వ కణభుగభిమాన్, యుక్తశక్తిరైశ్చవోన్మితాః ।
జాతా మన్వాన్తే సకథం శ్శుభం చ శుభవినంబితేన్మయామ్ ।
ప్రెత్త్యంతే నావశ్యేనైతి కథమహాశక్తిమ్యాన్మం దాశక్తి ।
విశ్వోపాదాసభుగభోగ్యం చ సర్వం సర్వజ్ఞానా మా భూమ్ ।

[illegible][illegible]

శ్లో॥ భరిషిః ప్రాకృతవాక్య సయదనలయో న్యుద్రాత రస్మవాశ ।
అన్యస్థైః ఉక్తియా స్పృహదగ్రి తయో కం బిమాణం భిష్యే ॥
మైమి ను త్తైశ్చైవ స్పృహయే ప్రయోక్తాః శ్చ వాయు ।
శ్చాకృతా దావినో ద్విజుడో పాద్రంపకృతాః శ్చ ॥ ౧౮

శ్లో॥ జీవన్ముక్తిభంగా నశిజగతిమృతో జీవన్ముక్తాః |
 ప్రతిస్తైభూ దపథి వ్యవహృతవశతో జన్మనాశావగత్యా |
 మైతం దేహోదీయన వ్యవహారజన్మో బాత్యత్యాదిదేహా |
 త్యాగోవా సీన్యతో సావితి వచనమతో వ్యాత్యకోజన్మవాశా ||౧౭

శ్లో॥ తత్తల్లాశిషుజీవాః ఘమన్ముభవితుం యాన్తి దేహోజీవన్ముక్త్యా |
 ప్రత్యాగచ్ఛంతి తేభ్యః క్షిప్రమిథి పవనాన్నాణురూపా భవేయుః |
 "జీవాః స్నాన్త్యేంద్రియాన్తః కరణపరివృతా స్నాన్త్యుతా మేత్య యాన్తి |
 "సోక్తిస్థూదంతేరంగై మితిరణురూపా తస్యేతోవాన్తి తేషాం ||

శ్లో॥ ఏకాసంవిద్యుతో స్యా నకథమపి యతోధర్మ ఇన్ద్రస్తో స్యః |
 ప్రాక్సజ్యే తస్య సన్యాన్ద్రనిరభ నయది స్యాదకస్మా న్నకించిత |
 ప్రాప్త్యేంద్రియైకరూప్యం త్రివిధమతిహతేః సంవిద్యాద్యదీప్యగ్ |
 భూజాన్మతుకస్యాం భవతుసహిగః ద్రివ్యభవోభ్యుపేతః ||

శ్లో॥ సర్వశుత్యంతర్వీధి ప్సఖిల గుణాః ప్రత్యనీకస్వరూపా |
 సంవిద్యోహ్మత్కుపాస్తే జగదఖిల వివర్తా శ్రయా నత్స్వరూపా |
 సాచేహనాద్యవిద్యా శ్రియనిరతిశయా నందయోపాశురూపా |
 శ్రత్యా యుక్త్యా ప్రమాణై స్సదసదసుభయాజ్ఞాన మత్రాభ్యుపేతం ||

శ్లో॥ నావిద్యా బ్రహ్మణిసౌత్రి త్తదవగతిసముత్సరితే నాపిజీవే |
 తదాశీవా పత్యయోని స్తదధికరూతా సాపిసత్యా సమిథ్యా |
 "ద్యౌతాదోషా దితీయం భవతి నిగమవిధౌశ్చక్ష్పే ద్వస్మిన్కత్తి |
 శిక్షాన్వాభిన్నాయథా భూద్వసతిసతిమణో తద్వదాత్మ న్యవిద్యా ||

శ్లో॥ కర్మత్వంప్రమాణూం యదభవదశా మోత్పత్తా సుప్రమాతు
 వ్యావహారికైవల్లాశే భవతి కథమపి వ్యాపృతి నివహికారే |
 "ధివ్యావారాదసాచీ స్సహివతి సోమాత్మతాత్వై తోసాన్తి |
 స్తస్మాత్కన్యంప్ర మేయం నిఖిలమపిజగ ద్బుద్ధిభాన్యంహి నిధ్యా ||

శ్లో॥ దృశ్యమిథ్యా జడశ్వాసధసచమనయం ప్రవివర్త్యం హిమభ్యాః ।
సంవిచ్ఛిన్నం సదాశ్మాఢ్యసీత మధిలం బ్రహ్మబుద్ధైః పరస్య ।
బుధ్యాబాధ్యం చకాలప్రియసమగ్గ గతాబావవాన్ శ్లేతవస్యైః ।
దృశ్యత్వాద్యాః ప్రపంచే సమగ్గతిమిదం శక్తి శాస్త్రోపానాత్ ॥

శ్లో॥ దృశ్యశ్వాస్త్యైః విగతల సచసచమభయం కీర్తితం భీషన్త్యం ।
సంవిచ్ఛిన్నం హి కాలప్రియమగ్గిభవే మృక్తిచాప్యేణుల్యం ।
సదాశ్మాఢ్యోపపన్నం విమతిమనదిదగ్గ బ్రహ్మభిన్నబుధ్యా ।
బాధ్యం చత్యైష పక్షిప్రభృతి పరికితో విశ్వమిణ్యాత్ప్రవాదే ॥ ౨౪

శ్లో॥ మిథ్యాత్వం నేహనాన్ త్యైషపనిమదిగం శ్వాస్త్యువాత్మాత్మబోధాత్
మిథ్యాత్వస్యాప్యపిద్యా ప్రసేవితుతతతా శాద్భృకారణంస్యాత్
కించార్థప్రసేవి త్రిభువనాః శాస్త్రోపాదేశనేన ।
జ్ఞాతవాన్ తిన్యలక్ష్మిస్ఫుటమిహ సదసచ్ఛిన్నతాది ప్రతిమః ॥ ౨౫

శ్లో॥ ఏకానిత్యాహ సంవిచ్ఛిన్నం భృతాం ప్రత్యిగాత్త్వమేతి ।
స్వంసుష్టాహుమాన్త్వా పరిసరిలయం యతివిశ్వం సమాధౌ ।
నిత్యానంహనుసూతి విలసతి సతతంయోగి నాం తేనసంవి ।
త్యధ్యస్తం విశ్వమానీ దిలిపిగమగిరా మాతయః పృత్యపాది ॥ ౨౬

శ్లో॥ కామభాసా నృహంరం పృథమమృతశాం భీంతి తత్త్వేను దృష్టే ।
నైతే దృష్టేదశ్రుంసి ప్రకమఘపాతా స్థానా తాద్యాః కుతస్యైః ।
అజ్ఞానధాన్వంతిరుద్ధాః కృషమిశఫలాద్వైత పియ్యూపధాగ్నాం ।
పాతుంశక్తా స్వీదోష్టేమిమ కలితా దూషయేయం యథాగ్నం ॥

శ్లో॥ ధ్యానం తద్దేశాంగం ప్రకామననయో త్రప్రహేతుత్వమిష్టం ।
శ్రుత్యాదిశ్రవణభావ స్మృత్యైతదితి తదపోహాదికం సైవయంక్తం ।
ఆరాద్యానంసపత్య స్ఫురదమలశ్చరద్రచ్చ పక్షోపయోగం ।
నిత్యా నిత్యానగత్యాద్యపితి యతి త ద్భూతసర్వాంతరంగ్యాత్ ॥ ౨౭

- శ్లో॥ శేచిచ్ఛిగా బదాప్తే బభవ ఇతి పతే చేతన్యా ఇతి ధాన్యే ।
నిర్వజ్ఞానోపపన్నా అణవ ఇతి పతే దేహమాత్రి ప్రమాణాః ।
తేనిత్యైర్జ్యోతిషామి శ్రీః సమగ్నతం యుక్తియుక్తిం చ కింసాన్య ।
చ్యుగభ్యుత్థాన్వృతవాణే క్వచిదపి వయం దోషలేశం ప్రాప్తిమ్యః ॥ ౨౯
- శ్లో॥ తాత్పర్యజేసవాచాం నిరతిశయసుఖే బ్రహ్మకైవల్యమాతే ।
జ్ఞానంబుప్రేతాని భోధాద్వివిధభవనాని స్ఫుట్టపక్షుప్రేతాత్ !
జ్ఞానాదేకస్య సర్వప్రమిలితచేత సర్వవృత్తిప్రసాదాత్ ।
ద్వైత్యం నిశ్చేద్యోహం శ్రుతీసమగ్నతా “క్షేమానా” నేతివాక్యాత్ ॥
- శ్లో॥ శ్రీత్యానైవామేకమగ్నం నకల్యుతుషలం స్ఫుట్టమాశ్లేపపత్తి ।
వాక్యోపాపాతాభిరూకిమపినిమత స్యామమాంసయోమ ।
నాన్యైర్జ్యోతేషేభ్యో నచ బలుమనసా నాన్యయానైరుపేయో ।
యుష్మద్భ్యుక్తిప్రసాద్యా భువనకలసా శ్రుతుప్రపాదైర్గర్భాదే ॥ ౩౦
- శ్లో॥ యచ్చాచ్యైవైతశ్రుతీనా మితరసరణయావర్ణనం తద్విరుద్ధం ।
సూత్రతాద్యంతిమధ్యే వ్యసక్యదుపనిపత్సూపదేశో విశిష్టః ।
అనాజివోపదేశా స్మిగమనోమయే బ్రహ్మభావోపదేశాః ।
న్నా నాన్యగ్నశ్రుతిశ్రుతిపాత్తో విదధతినిగమా బ్రహ్మజైవైకస్థిబుద్ధిమ్ ॥ ౩౧
- శ్లో॥ ధ్యానాత్ప్రేత్యక్ష ఆత్మత్యధిగత ఇహ తత్కామినాం కామినీన ।
త్వస్త్విద్భుష్టేప్రేతీతి శ్రీతిరిహ హృదయే గగ్గోభిబంధస్య మోక్షమ్ ।
ధర్మానోపాదుష్టాస్తియైరితహితయే క్షరాశ్లాఘాం చోపయోగో ।
ధ్యానాచ్చ్యుక్తిర్నిష్టా విధివదభ్యుదయశానం నోనివధ్యాత్ ॥ ౩౨
- శ్లో॥ ధ్యానంభక్తిప్రయతిశ్చ త్రయమపి సగుణే స్థైర్యశక్తావస్తాతే ।
పరిత్యజ్య ధర్మశేష చితిరితి “నపశ్యన్యాయో” ధ్యక్షభంకః ।
జ్ఞాతంయో “బ్రహ్మవేదేత్యసి నభ్యుదయం ధ్యానమా త్రాగ్ధకంసాన్య ।
త్రాగ్ధకాన్యంవిశేషాన్య వ్యవగతిచదాపాగ్ధయో గేనదుద్యం ॥ ౩౩

శ్లో॥ జ్ఞానంచే ద్వాసనాఘక్షయభహ యదితద్వాసనానామ్ వివాశే ।
జ్ఞానంచే పృథ్వి సమ్యచ్ఛ్రీణమనయోయో ॥ ౧౮౦ ॥ ధ్యానంబు ।
నాతాన్ వాననాఘక్షయవిధివక్తే త్యక్తయేస్య వికలాప ।
స్తేషు ప్రత్యగ్యవేకా గ్రహకలుషధయం బుద్ధిరేవప్రమాణః ॥ ౩౫

శ్లో॥ అంతర్గామ సనారాయణ ఉభయమత స్తత్రికిన్విద్విశ్చయ ।
మాయా సర్వజ్ఞతశ్చ సన్నితతపంత నిర్వి శేపంశ్రుతింయత ।
శుద్ధంమాయావిముక్తం నిఖిలజడజగత్కల్పనాధారభూతిం ।
“యత్సాక్షా” దివ్యనంతశ్రుతిఖరవచో బోధితంసత్యమేకం ॥ ౩౬

శ్లో॥ జీవాస్తే కర్మభేదాత్రివిక్రమతగతా దేవలిక్యైర్న రాద్యా ।
జ్ఞానవ్యాప్త్యాసమానా ఆణవితి హరేశేనమాధుఃతాయనిస్యః ।
సిద్ధా న్నహౌశ్చయం బహుభిః కలహిసాచేత్కృంతుద్విభౌగో ।
జ్ఞానవాస్తే సమత్వా స్తవ్యం బహుభుకభం భాగస్సామ్యంజనస్యాత ॥

శ్లో॥ శ్రీమ్యక్త బ్యాకిలాపం భగవతః భజనోపాయభూతిం ప్రియాత్మ ।
శ్రీమ్యక్తార్ వమమ్మా త్రిమితపేదీయ సాధనంపం సత్యస్య ।
జ్ఞానంప్రతే పిణశేష స్తతఃపగతిఇత్యస్తే పత్రా ౭౭ ప భద్రే ।
కర్మాశ్చ్యతానికమ్యై ర్మనసి పపదిషామేనసారి బహుశోన ॥ ౩౭

శ్లో॥ కర్మాశ్చ్యతానికద్యా వతిఇతి విప్రులా ధ్యానభాష్యా త్రివిధ్యా ।
శ్చేతాశ్చేతేత్వరేజ్యా యదికఉపాసక శ్రోత్తవిద్యావిశేషః ।
తేషామేనోనికపాశ్చ్యైః పిణశేష ఖతయాచేత్వ రేజ్యాత్మకత్వం ।
స్యాశేవోపాసనాజ్ఞ శ్రుతిరిత సయతో ధ్యానజవాస్తానాని ॥ ౩౮

శ్లో॥ వేదాక్తంచైత్తమాణ్యశ్రుభిరధితా యజ్ఞదానాదయో ౭ ము ।
భక్తారంజేతిసంపద్విధభిరధ్యతం బోధయేయుయభావత్ ।
మైవం కౌపేంద్రీ నాన్తకరజురకైః “తేషామేవస్యోశో” !
త్యక్తైతశ్రుత్యుపాత్తో నిరతిశయనిరకాః సూపాహిసంభౌత్ ॥ ౪౦

శ్లో॥ రాగద్వేషాదిబోధైః పూజనపరచయా ద్దేహిలోనస్వరూతా ।

మేమామాత్మాహృద్ధిసో యమయతి సతతం స్వీయకర్మామరూపం ।

జయోద్భవం సమాధివ్యవసితమనసా స్వాత్మవశ్యైహృషీకై ।

సత్సంస్కారైశ్చ సమాధిస్థితిరితి నియమైరభ్యసేయస్సమాధిం ॥ ౪౧

శ్లో॥ ఆచార్యైర్బ్రహ్మవిద్యశ్రుతిసమధిగతైః స్తత్త్వమగస్యాదివాక్యైః ।

ప్రత్యక్షైతస్యసాక్షాత్కృతి రమృభవతో దుర్జితానప్రమాణా ।

వాక్యతానాక్షాత్కృతితా త్యపిమునివచనం సప్రమాణోపయోగీ ।

త్యాద్యేతత్సాహసంతద్దశమితివచనాగమోక్తిం పి దృష్టం ॥ ౪౨

శ్లో॥ బ్రహ్మైవానైవాత్మా సభిన్న పృథితమనియతై రంతరంగైర్విభిన్నః ।

సూక్ష్మత్యైవశ్చైతీ రస్తాద్భుతిమపరిగతో వస్తుతోనంతవిషయః ।

ఆత్మానం తో నజానాత్యహుతి నిగమోప్యాహుతిత్వం పదాభ్యా ।

మైక్యం నానైక్యతతత్త్వ యదిక ఇదమదోవేది వేద్యస్వయంసూ ॥ ౪౩

శ్లో॥ దేహేనైత్రానైర్మాణిమానా స్త్రీమరికరణేషామృతాదాత్మైశ్చబుద్ధ్య

హంకారే చాభిమానా ల్పదనకగతిం స్పృశ్యతిదేహభాజాం ।

ఆధ్యాత్మోపాపవాదై రిధిగతిపరమార్థక సంవిత్స్విరూపం ।

బ్రహ్మైవప్రత్యగాత్మేత్యపినివశతో భేదిబుద్ధింజహతి ॥ ౪౪

శ్లో॥ శరీరబ్రహ్మసూత్రం శ్రుతిశిఖర సమాలోచనా జ్ఞేయమేవ ।

పాపిహేనవిధూయితూపం నిత్యశివయోసూఖానందసంవిత్స్విరూపం ।

జీవాత్మానంప్రస్తుత్య శ్రుతియపనేశతి బ్రహ్మరూపాభివత్తం ।

స్వాభిప్రాయానుసూపాం న నిగదతి యది స్వాత్మభేదప్రవీతు ॥ ౪౫

శ్లో॥ వేలక్షణ్యం ప్రపంచే జడఇతి నపరబ్రహ్మణ స్తత్త్వీనూతి ।

ర్మప్రసాదాదానకత్వే నజగతిజడో శుద్ధిముఖాభివేయః ।

మైరంజితహత్సతేషా మ్నాభివర్జ్యతో గోమయా చప్రసిక్తాదే ।

యత్ప్రకృతదేశకేనప్రకృతయతి జడంచేతనాత్తేతి సిద్ధం ॥ ౪౬

శ్లో॥ మూర్ఖస్త్వపా ద్యవస్థా స్వకథితమథా చిత్రైవైవ్యమేతి ।
 ల్లోన్మాదా వేమేవేవ్యవస్థగమయా చేతి నానాభిలపాన్ ।
 వృత్తాపిరభవకాలే భవతియమః శ్చేతి సాత్త్వికలభాన్ ।
 వృత్తి ద్వారాంతరస్థా బహువిధయా సంవిశేకత్వమేతి ॥ ౪౪

శ్లో॥ జ్ఞేయైర్మపి ప్రభావైర్వివక్షితా నిభిలం నిర్వికారమస్తే ।
 న్నాస్తైస్సంసగ్రకాలే బహిరభవనివం సృష్టికాలే వాస్తవైః ।
 బాధ్యాజ్ఞేయ నాత్మేగ్నిగ్రృహ్యయతిమలివపగ్నత్వత్వభక్తిభక్తి
 వ్యత్యాసాది నాచానీ తువాపసేధివాముక్తిభావం ప్రబానాన్ ॥ ౪౫

శ్లో॥ శిష్టాగ్ర్యపథ్య యోగశ్చర కపిలమునిత్రోక్త తంత్రప్రాయాన్ ।
 శ్రౌతత్వాపాదనాద్యైః కింభుగభిమంప్రక్రయా వ్యాకృతానీతి ।
 మూర్త్యై శ్చిష్టాగ్రహితాన్య నిగుచవశా ద్దౌతమేక్షాన్యదన్య ।
 స్నేహం శ్రుత్వైర్భిన్నం మన మభిలమసన్న్వేదితవ్యంహేతూన్ ॥ ౪౬

శ్లో॥ వైఖానసాదావభిన్నః పటఘటసంయోగ కార్యసంఘాతమపిద్య ।
 ద్విహ్యోపాదాన కత్వ దప్యగితిబగ్నా వైదికీవాగ్యభృంభా ।
 వాచార్యం ఘటభృం మృది పిపిలితే భూయతే వస్తురోస్తి ।
 స్మృత్వాత్రా న్నాస్తిభవో భవతిభువ మృనానామనూపాదంత్రీన్ ॥ ౪౭

శ్లో॥ కార్యోపాదానహేతూన్ వ్యకతికరితైర్మ త్తత్త్వాదాన్వైవ్యమేవ ।
 ప్రాక్కార్యోత్పత్తికాలా ద్వసతిమృదిఘటః కార్యసత్త్వోపలభాత్ ।
 తత్తత్ప్రత్యేక హేతు ప్రక సముద్భ గాన్వేషణం కేవలమాన్య ।
 నాధారాదేయతాది క్షణభుక్తిమేంతోంగీకృత జ్ఞానప్రకారః ॥ ౪౮

శ్లో॥ దృష్టమృద్ధంజలప్రభృతి పరికరస్సల్పకార్యే ఘటాదా ।
 తద్వదిశ్యేన్యస్పష్టై కత్వైర్మృగజాన్యస్యసంత్యజ్యైరన్య ।
 మైవంయదృద్ధిదగ్ధం నధిభవతి తథాప్రమాణాపిశ్చైస్పష్టై ।
 సప్రాజ్ఞోఽసహయోఽప్యభిమిదహసా వ్యభిచారైః కర్తుమీష్టై ॥ ౪౯

శ్లో॥ బ్రహ్మాదం విశ్వకూనీద్యది నిరవయవం ఘాస్తుభివృంసపంచాత్ ।
 కించానీత్యప్రపంచో యదితదవయవే నిత్యతాచ్యహతిస్సాన్యత్ ।
 తద్ధ్యానోపాత్రపంచ స్థితిలయజననాన్యత్ర చేత్కల్పితాని ।
 బ్రహ్మైతద్విశ్వాధో నచనిగమగిరా మాతయశ్చేద్యశ్చోభూత్ ॥ ౫౩

శ్లో॥ మందో హ్యత్యోపయోగా ననుగుణమణురప్యత్ర సేహేత కర్తం ।
 సర్వజ్ఞశ్చప్రకామా జగదభిలమనిర్వాచ్యతైనిత్యహృద్యం ।
 భర్తాన్నాత్మోపయోగం కిమిహకలయతేనస్ఫలం నైవపర్యాఽ
 దిత్యాత్మేహిపి లీలావిలసన్ నిభమిత్యేత్తదుక్త్వానిరస్యః ॥ ౫౪

శ్లో॥ జంతూ నుచ్ఛవచేన ప్రజనయతి యతో దవతిర్యజ్నురాద్ధి ।
 నైర్విజ్ఞానంస్యాదముష్యేత్యపి విషమస్వజాన్ నైషదోహోస్తి యస్తాత్ ।
 ప్రాజ్ఞాన్తోపాద్ధితానాం విషమఫలకతాం కిన్మాం జ్ఞాపయంత్యాః ।
 శ్రుత్యా హతేక్షితైత్యుపగమ వతేత స్తద్వగీశస్సమోభూత్ ॥ ౫౫

శ్లో॥ స్తదాత్మే స్థితింత్రోజ్జద నభిమతిం జన్మదఘాభిభూతం ।
 ప్రాప్నోతి బ్రహ్మయాజః కథమనశతయా పాపమేనాతనోతి ।
 ధైర్యం సర్వేశ్వరోస్తి ప్రభురభిలజగ జీవనసంఘస్యసేతే ।
 త్యేమోకర్తానుపారా ద్వికతిఫలమసా తద్విభేదోఽహ్యవాదిః ॥ ౫౬

శ్లో॥ విజ్ఞాతుం నైశకక్యా త్రిభువనరచనా వస్తుసంస్థానధంసి ।
 యోగీంద్రాణాం కిన్భంవా విరచయతి జడంజ్ఞానివ త్తత్ప్రధానం ।
 విశ్వేనాదృష్టవంశో విదధతిర్థవిరాత్రియ్యతాకారిమేత ।
 చ్ఛుత్యాబ్జవ్రేత్తవిశ్వం సృజతిభువని ప్రోక్తమద్వైతదృష్ట్యా ॥ ౫౭

శ్లో॥ స్వీయ్యేకార్థ్య స్వకీయాగుణఇతి నిమగ్నా దృశ్యతే శుక్లతంతం ।
 ప్రకాంతే వస్త్రభుండే ప్రతినియత్యయః శుక్లీమూర్ధ్వనేన ।
 బ్రహ్మోత్పన్నానివిశ్వం జడమజడతయా బ్రహ్మణః కింత్యణుభ్యః ।
 చత్యోర్యతాని శ్శూతాన్య దగుముపగతానీతి తచ్చుత్యసేతం ॥ ౫౮

- శ్లో॥ యిష్టదీప్త్యాఽమమావా చధికమిహ మహద్వద్వదేవాభ్యుపేతం ।
 చద్వత్సంవిద్వివక్తేఃకతి జడపరిస్సూర్తి నేమచకాస్తి ॥ ౧౦
- భూయోజ్జేషీకో క్షేష్టబుభు గుణభిదా దృశ్యతేకార్యగమ్యా ।
 ప్రస్తాతేష్టైకస్యాప్యం నపునరబుభు తద్దారతమ్య త్రేతేః ॥ ౧౧
- శ్లో॥ సంహారతర్య ప్రసిద్ధో నముదయమణుభి జాతయతే సౌమనోవా ।
 లోకేస్మిన్ తంతువాయే నసతికథమమీ శంతవస్సంఘటేరేక ।
 బాహ్యభ్యంతర్య సంఘం విరచయతు మలంయద్యవిద్యాధిసంఘః ॥ ౧౨
- గ్రావాణభే గృహీత్వా గుచితరతనం నగ్తనంసంబదభ్యుక్ ॥ ౧౩
- శ్లో॥ నిత్యాకర్తాః ఈశః ప్రకృతిరపి తతోభిన్నరూపా యదిస్యా ।
 స్మిత్యోహస్యాచనిత్యః ప్రకృతిపురుషయో రిక్కరస్యాపియోగః ।
 తస్మిన్ త్యేవ నస్మాత్ప్రళయభూ భవేస్మోపేహతుస్మిన్ త్యే ।
 తస్మాత్తతాసనస్థా నహిజడమనయో స్థుంగతా కారూంస్యాత్ ॥ ౧౪
- శ్లో॥ యాన్యూహా వ్వాంచరాత్రాః కృతకఘటపటక్రక్రియా మాత్రాఃకంతః ।
 ప్రద్యుమ్నా దీ ననోచ స్తుదయముపగతాం శ్చేతనా శ్చేతభాజః ।
 కస్తాన్మిత్యోపవగ్తో జనివలయ వతాం చేతనానాంగృహీతో ।
 జీవానాం జన్మభాజాం మృతిరపి నియతా వ్యాప్తిసిద్ధానవాకిం ॥ ౧౫
- శ్లో॥ బ్రహ్మవిద్యుభత భూత ప్రతలి రపి మహాకాళన్యాయస్థు వారి ।
 ధ్యేయస్త్వద్యుత్రక్రమేణ ప్రతివలయమియాత్ పూర్వపూర్వస్వకేకా ।
 స్వోపాదానే వినానో భవతితద్యదితస్యాపి కార్య స్వలోకే ।
 మృత్యుర్గం యద్భటాని ప్రణలయమపయా త్రోదదస్మిన్మృదాదా ॥ ౧౬
- శ్లో॥ కర్తృత్వాయం సేవన ప్రకృతిరపిభవేద్విశ్వ సుప్తాశ్రుతిస్థా ।
 స్త్రోద్దృష్టాత్తత్త్వత్వ తిశుధిగతపాత్రైకతా ధీప్రతీకేః ।
 బ్రూతాశ్చంతూ స్పృహితే వ్యయతచ జగతి బ్రహ్మవద్వ త్రప్రపంచ ।
 నసానీద్రోహనూక్తే ప్రకృతిరపి పరోబ్రహ్మ క్షేత్రతివాక్తం ॥ ౧౭

- శ్లో॥ సంజ్ఞా సంస్థాన ముఖ్యైః చయతి నిశిత కాః భిన్నప్రపంచే ।
 కర్వాన్యైశ్చ త్వరో యం హితిదమ తో జహిన్ శృంషుమతి ।
 ఉర్భాగోవిభవనా మధిపయ ఇమే బ్రహ్మణాస్థాతాస్సుయః ।
 ప్రహ్లాదహరిభద్ర వివిధవిరచనా గోచరస్తత్కృతాభూత్ ॥ ౬౫
- శ్లో॥ భూమం మాంసాగిన్యం విపరిణమయతిప్రాణినాం సత్రిగృత్కృత్ ।
 యోయంపర్వప్రపంచం విజయతి మహాభూత సమైశశేవ ।
 పంచీకృత్యవతాని ప్రాణయతి వియన్మృగభూతేషు తత్త్వ ।
 ద్భూతిస్సౌ క ధి త్వాద్వియదిత మునిశాస్త్రిది యోః సతీతిః ॥ ౬౬
- శ్లో॥ మాయానిర్వాప్య హిమ సదసదిత తయానరివృతాత్మ ప్రకాశా ।
 సంపన్నవేశభద్రవంశజ కృతఇతి శ్చేతివానాం క భేద ।
 మాయావాన్యైశ్చోభాన్యైశ్చుకలక్షణే శ్చేతిహంసాత్మవిభక్త్యం ।
 శత్రోధ్యాస్తాచ్చివా స్వయమివ కలుషేణావృతావస్తునాం ॥ ౬౭
- శ్లో॥ పక్షికన్యై స్పృగవ్యాధిభువ సహదయేనాస్తి ప్రేతకన్యమేత ।
 దైహస్యా నీతృధగ్ధాయాది గుణమృతే తచ్చోతీతశ్చిన్యత్ ।
 కార్యమ్యః కారణాన్యై తగుణివహ దృశ్యభూతవృకాంఠే ।
 వైతిన్యం వైవద్యచరే తత ఇదమభవన్నైవ దేహసది ధర్మః ॥ ౬౮
- శ్లో॥ ఆత్మైష్ట్యభిగృహేతి సదిదమితిపంబిహ్మసత్కాత్రిహానీ ।
 త్సేవేద్య శ్చేదనాశ్చేత్యపిసపక్షితప్రణ్ధి రక్షేవ తాదృక్ ।
 ద్వేషప్రయోగోవాగ్భీషఖలు నిగతితాచార్హత్రయో నిత్యమాతా ।
 వాత్సైకత్వ జీవో ధాదిక ముపనిషదా నాన్యతశ్చేత్కుపాత్రం ॥ ౬౯
- శ్లో॥ జీవో బిద్యా మహిమా చిరమగ్నిత్యం న హి తిస్వస్వరూపః ।
 బ్రహ్మజ్ఞాన శుద్ధం విగళిత వివిధజ్ఞాన మాత్మస్వరూపం ।
 ప్రాప్తోతి స్వప్రకాశంప్రయత్యహం న స్వస్మిన్ కారే న తసి ।
 త్త్రైకై తేజస్సహాయ స్వయవిద మఖిలం పశ్యతీత్యాగమోక్త్యా ॥

- శ్లో॥ బ్రహ్మ పాదానవాహ ప్రతిభటవివిధాజ్ఞాతవాదవ్యర్థః ।
 వ్యాఖ్యయోగాదవిద్యా వృత ఇతివిభిన్నానాస్తి బీజేశమోహాన్ ॥
 సర్వాపానిష్ఠపంచాక్షరి పరతయా నృష్టివాచాం ప్రపంచే ।
 సత్త్వగుర్భి స్వరూపం శ్రుతిసమధికతం బ్రహ్మవిద్యాశ్రయితాం ॥ ౭౭
- శ్లో॥ బ్రహ్మశ్రోత్రంత విధీసమధికతమభూత్వ చ మూర్త్యస్వరూపా ।
 మూర్తాకారః తత్కాపి శ్రుతిరధులపతి బ్రహ్మజో మూర్త్యరూపం ।
 శ్లేషిత్యవం ప్రపంచం వివిధ విరచనా చిత్రితం స స్వభావే ॥
 మూర్తరూపేషేషోభవతి యదిభవేచ్ఛాచ్యవ్య వానస్తగాస్యాత్ ॥ ౭౮
- శ్లో॥ మూర్తామూర్తీప క్లప్త పరికలిత వివిధాకారమూర్తాపలాపా ।
 త్రివర్ణగ్రహణశేన ప్రవచన పరతా తత్త సమ్మక్ష్యబద్ధా ।
 కాగ్యాకార ప్రపంచ ప్రబలయకల మా నిర్మల పంచాత్మరూప ।
 ప్రత్యక్షస్వప్రబోధం పశ్యన్ముతిన తత్కారణ స్యాభిలాషం ॥ ౭౯
- శ్లో॥ శ్రుద్యస్తే బ్రహ్మవాగాద్య విషయమభిల సృష్టృతాతత్రకస్మా ।
 న్నిరూపస్యాస్యసత్త్వే కిమితి సమీక్షయాస్యాద్యదయం సత్స్వరూపః ।
 మైవం సంరాధ నన స్థితేన నియ మాభ్యాససం భావితేన ।
 ప్రత్యక్ష కృత్యసిద్ధావినధతరతిమిత్యాది శాస్త్రోపదేశాత్ ॥ ౮౦
- శ్లో॥ సేష్యురద్యద్విభక్తి స్వయ ముపరిజుత్తద్వ చాత్రప్రపంశం ।
 తస్మైర్వాదాం విభక్తి ప్రతినియతతయో వానతోపాసనార్థా ।
 శ్రుత్యైర్నిధా “చ్చతుష్పా త్వేహుస” ఇతితదోపాసనాయాం స్వయచ్ఛే ।
 ర్దా డ్యైర్ధం న్నీకేవం సమతిష్యంతేదిత్యుపాత్రాగుణాః ॥ ౮౧
- శ్లో॥ మూయావిద్యా విభేదవ్యతి తరకలవా కల్పనా దీకీకీన ।
 వ్యభాసనాపాప్తితేనామనిభిరపకావక్తి శేదస్తథాః ।
 శ్రీశోపాధేనన్యభేదస్తదు భయవిషయస్త్రీ చించేశవాకే ।
 చించాప్తంముక్తి శాస్త్రం కతికీన విశవాదేశ దృష్టాంతసిత్యా ॥ ౮౨

శ్లో॥ బ్రహ్మచర్యమున వాసము నుండెడి యాచార్యుని కిట్లు
ప్రత్యక్షంబుగా నున్నది జడమదంబున నున్నట్లు
ధర్మధర్మములను ప్రతినియతయిన కారయత్నేన ఈశ |
సృష్టవంశ ప్రయత్నే తిలమను నుత్తరీక్షయతే చానుమానాత్ || ౧-౩

శ్లో॥ అనంతరము నున్న యాచార్యుని పగతానిర్విశేషతత్త్వము
ప్రత్యక్షబ్రహ్మచర్యమున విదధతి నితరాంతర్యమిహ సామ్యము
ప్రత్యక్షసందాతకంఠమున ప్రసరింపఁబడెనాచార్యుని పదధర్మము |
స్థిరబాధ్య ప్రసంగాది భిరపియనమీ ప్రాజ్ఞైరస్థాపరస్మిన్ || ౧-౪

శ్లో॥ అత్యాదేవేంద్రియంతఃకరణముజడైః కారకేభ్యుక్తైః
జ్ఞేయో భూయో హ్యపి క. ప్రభృతి పరతయా తాద్యగా త్మపదేశాత్ |
యచ్చేనత్యం సంకం నియమయతిపున ద్భూత్య తేత్యగ్రియేతి |
ప్రత్యగ్భూత్య స్వరూపం విశదయతి వదత్యధ్వనాపారమేన || ౧-౫

శ్లో॥ అత్యాజీవః పర్యాయం జడమఖిల మదంబీక్ష్యకేహంప్రసన్నైః
మూర్ధన్వరేత వేదాత్స్వరూపముగ మాశ్చేతనో న్యోనబుద్ధః |
నాన్యో బ్రహ్మేతి క్యాదపిచ పరిగతౌ పాసనా నిదయా |
బ్రహ్మేతి త్యగ్భూత్య గాత్యేమ్యపిచ దఖిలాస్వాశీయం సాధురత్తి || ౧-౬

శ్లో॥ “తద్యత్తత్త్వేన మత్యాద్యుపరిపది సదాత్మత్యమధ్యహరివే |
త్యాద్యతందక్షిణే క్షిణ్యహమతి విఃతంసత్యవిద్యోపస్థప్తం |
ప్రప్రధ్యాత్వా ప్రమాదాత్సపది వివరేతే దార్పణాదిక్రమేన |
జాత్యాతన్నిర్విశేషిత్వాది మహాభ వేన్నానన్యత్యాదిరస్తి || ౧-౭

శ్లో॥ సత్త్వగుణరసాచార్యుని నిరతిశయ సుఖానంద భూమ్యున్యయోభూ |
దగ్ధోన్యోన్యతేనాచార్యుని నిరతిదభిధయా గౌరవ్యత్వాధవా స్యాత్ |
ముఖ్యేభాద్యభావాన్నతర పరిత నావృత్తిబిష్టపునః |
యక్షాన్యోవాగ్నివాన్ బ్రహ్మచారి కర్మబ్రహ్మభాద్యత్యోన్యః || ౧-౮

10195'

